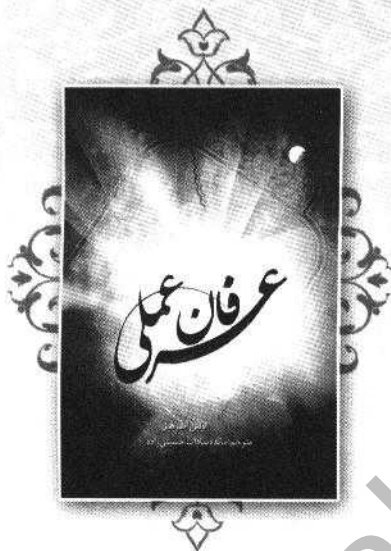

برایین آندرهیل
مترجم: مائده سادات حسینی زاده

Underhill, Evelyn.

آندرهیل، اولین، ۱۸۷۵ - ۱۹۴۱ م.

عرفان عملی / اولین آندرهیل؛ مترجم: مائده سادات حسینی زاده. - قم: نشر ادیان، ۱۳۹۴.

۱۶۲ ص. - (نشر ادیان؛ ۱۳۰).

ISBN: 978-600-758-27-6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

Practical mysticism, 1960

عنوان اصلی:

۱- عرفان. الف. حسینی زاده، مائده سادات، ۱۳۶۴ - ، مترجم. ب. نشر ادیان. ج. عنوان.

۱۴۹/۳

B ۷۵۰۸۱/آ۹ع۴

۱۳۹۴

۳۹۱۶۴۱۲

کتابخانه ملی ایران

نشر ادیان

۱۳۰

عرفان علمی

- تألیف: اولین آندیل
- مترجم: مانده ساداسر حسین راده
- ناشر: نشر ادیان (وابسته به دانشگاه ادیان و مذاهب)
- نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۴
- چاپ: نگارش
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۷۰۰۰ تومان
- شابک: ۶-۲۷-۷۵۹۸-۶۰۰-۹۷۸
- حق چاپ و نشر محفوظ است.

• مراکز پخش:

قم، پردیسان، روبه روی مسجد امام صادق (ع)، دانشگاه ادیان و مذاهب.
تلفن: ۰۲۵-۳۲۸۰۲۶۱، ۰۲۵-۳۲۸۰۳۱۷۱ (نمبر: ۰۲۵)
تهران، خ انقلاب، بین خ ابوریحان و فلسطین، بن بست مهارت، پلاک ۱
طبقه زیرین، پکتا (پخش کتب اسلامی و انسانی) تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۳۲۰۳

فهرست مطالب

۷	سخن ناشر
۸	مقدمه مؤلف
۱۳	بخش اول: عرفان چیست؟
۳۳	بخش دوم: عالم حقیقت
۳۵	بخش سوم: آمادگی عارف
۴۹	بخش چهارم: تأمل و مراقبه
۵۷	بخش پنجم: سازگاری با خویشتن
۷۳	بخش ششم: عشق و اراده
۸۵	بخش هفتم: نخستین شکل تأمل
۹۹	بخش هشتم: دومین شکل تأمل
۱۱۷	بخش نهم: سومین شکل تأمل
۱۳۵	بخش دهم: زندگی عرفانی
۱۵۲	پی‌نوشت‌ها

سنگین ناشر

انسان شکست‌ناپذیرترین و پیچیده‌ترین موجود آفرینش است. موجودی که علاوه بر غرایز طبیعی و جسمانی، دارای فطرت و شخصیتی روحانی است که وی را از دیگر موجودات آینده متمایز می‌گرداند. موجودی است که می‌اندیشد، انتخاب می‌کند و است. در عقلانی و تلاش جسمانی خویش، مشکلات را برای نیل به زندگی بهتر از پیش پای خود بر می‌دارد و به موازات این تلاش، تاریخ حیات خویش را می‌سازد و راه را برای پیشرفت هرچه بیشتر آیندگان و کشف مجهولات جهان به‌پیش می‌سازد. اما در این میان و در هیاهوی کوشش‌های آدمی برای نیل به تخصص، خویش و در غوغای مواجهه انسان با طبیعت، حقیقتی بس گرانبها به دست فراموشی سپرده می‌شود و آن نفس و جوهر شخصیت انسانی و به تعبیر رساتر «خود انسان» و تربیت وی می‌باشد.

از سوی دیگر، گرچه «عرفان» خود را عهده‌دار ساختن انسان متعالی می‌داند، اما خود نیز گرفتار اصطلاحات و پیچیدگی‌هایی گردیده که آن را محدود

به «خواص» نموده و فراتر از دسترس فهم و ادراک عامه مردم قرار می‌گیرد که به تبع آن از حضور در صحنه حیات اجتماعی باز مانده است.

همراهی این دو مسأله، دشواری‌های فراوانی برای نوع بشر پدید آورده و اندیشمندان را به تفکر و چاره‌جویی در این امر واداشته است. در غرب و از میان سنت مسیحی اولین آندره‌یل، پژوهشگر عرفانی که خود نیز در این وادی گام نهاده، از متفکرانی است که «ورود عرفان به زندگی مردم» به ویژه در قرن اخیر را یک ضرورت دانسته و تلاش نموده است تا بانگارش کتابی چون «عرفان محرم»، حرکت در مسیر سیر و سلوک و منازل آن را در قالبی ساده و امروزی، مرض‌نماید تا فراخور حال انسان‌هایی باشد که علاقه‌مند به حیات معنوی ولی ناآشنا به اصطلاحات خاص آن هستند. در واقع، وی کوشیده تا این تلقی خاص را در درون یابی و دشواری عرفان که در بسیاری از اذهان وجود دارد، بزدايد و نشان دهد عرفان دعوتی است در متن زندگی، نه دنیایی خارج از حوصله و توان بشری.

امید است این اثر برای کسانی که به این حالت روحی و ناآشنا علاقه‌مند هستند مقبول طبع باشد. در خاتمه شایسته است از تلاش‌های بی‌شائبه نویسنده ارجمند و ارزیابان گرامی و سایر سرورانی که در فراهم کردن زمینه این پژوهش همکاری داشته‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نموده و خداوند متعال توفیق ایشان را مسئلت نمایم.

مقدمه مؤلف

این کتاب نوشته‌ای از آخرین ماه‌های صلح نگاشته شد و نیز در نخستین هفته‌های جنگ چاپ شد. بسیاری احساس خواهند کرد که در آن زمان ستیزه و جنگ، زمانی که تنها ناآگاه‌ترین، خائن‌ترین یا بی‌احساس‌ترین افراد می‌توانستند به آرامش ذهنی امید داشته باشند، چاپ کتابی که با رویکرد «تأملی» یا هستی‌شناختی روکار دارد کاملاً بی‌مورد است. در واقع بسیار روشن است که من ابتدا به عقب انداختن چاپ این کتاب می‌اندیشیدم. از سویی، گویی رویاهای یک رسالت انجمنی بسیار عاقلانه به نظر می‌رسد اما کمی پیش از این در انفجار ناکهانی بی‌رحمانه حیوانی از میان رفته است؛ از سوی دیگر اندیشه‌های نژاد انگلیسی به «ای» دیگر انفعالی تسلیم خویشتن که در نگاه اول مطلوب به نظر می‌رسد - در یک روی، تنها تمرین عرفان است - به عینی‌ترین اشکال عمل - یعنی جنگ و درگیری، استقامت و پایداری، از خود گذشتگی عملی، تلاش سخت و مداوم روی آورده است. افزون بر این آشتی نمودن و سازگاری ایمان و یقین عمیق به تکیه تمام ارزش انسان بر ارزش‌های ابدی، سریان روح الهی در نفس بشری که در مفهوم عرفانی حیات ریشه دارد؛ با بخش عظیمی از تاریخ بشر که هم

اکنون در حال ریختن آتش از ظرف جنگ است، بسیار دشوار است. شاید به دلیل همه این دلایل شاهد انزجار و دلزدگی از مفاهیم در ظاهر عرفانی باشیم که در زمان گذشته بسیار هم مشهور بوده‌اند.

با این حال، عنوانی که آگاهانه برای این کتاب انتخاب شده - عرفان «عملی» - اگر رویکرد و نظم متناسب (شایسته) آن فقط با آب و هوای پاک طایفه یابد، اگر اصول مبنایی‌اش در برابر فشار حوادث تسلیم گردیده و نتواند با وظائف خشک و سخت حیات جمعی سازگار شود؛ هیچ معنایی ندارد. با تفسیر این موقعیت، عرفان را به بازیچه‌ای معنوی تنزل می‌دهیم. در مقابل، اگر تجاربی که بر مبنای عرفان قرار گرفته، همان‌گونه که عارفان ادعای کنش ارزش‌آلایی برای بشریت داشته باشد و جهانی برتر و واقعیتری بزرگ از بهار اتفاقات عینی را که به ظاهر در آن غرق شده‌ایم، برای ما آشکار سازند؛ ارزش آن مبانی در مقابل ناسازگاری‌ها و رنج‌های مستولی زمان حاضر افزایش می‌یابد. این نکته مهم است که بسیاری از این تجارب که به ما گرایش می‌شوند از دوره‌های جنگ و محنت هستند، که هرچه نیروهای تباهی قرن بیستم شونند، بیش معنوی مقابل آنها شدیدتر و بیشتر رشد می‌یابد. ما از این یادداشت‌ها آموختیم که آگاهی عارفانه نیرویی است که صاحبانش را با وساحت واقعی که هیچ کشمکش و ظلمی نمی‌تواند آن را نابود سازد، تعالی می‌بخشد؛ همچنین نیرویی است که این یقین را ایجاد می‌کند که هیچ حادثه و فاجعه‌ای نمی‌تواند آن را ویران کند.

در عین حال سالک ابتدای راهش را نیز در آرامش خودخواهانه و آن

جهانی غرق نمی‌سازد و او را از درد و تلاش زندگی معمولی جدا نمی‌کند؛ بلکه با سامان دادن به روح انسان به آنها نشاط دوباره می‌بخشد، نه همان‌گونه که برخی گمان می‌کنند با جریانی دلنواز و آرامش‌بخش بلکه با قویترین نیروی محرک. روحی که بر حقایق ابدی قرار گرفته است بسیار بهتر می‌تواند نسبت به کسانی که کاملاً دستخوش حوادث هستند، نظم سخنی که نژاد بشر برای تحمل آن فراخوانده می‌شوند را تحمل نماید، امر حقیقی را از موهومات توهمی تشخیص دهد و نیز در مورد موضوعات و مشکلات جدید، حوزه‌های نوین عمل قضاوت کند.

خوب است از زبان‌هایی که عمیق‌ترین اثر را بر تاریخ نظامی فرانسه و انگلستان گذارده‌اند؛ ژاندارک و فرانسیس نایتینگل یاد کنیم، که هر دو تحت تاثیر انگیزه‌های عرفانی عمل کردند. همچنین از برجسته‌ترین سربازان دوران مدرن، جنرال گوردن که ارزش ملی او مستقیماً با آگاهی عمیق معنوی‌اش در ارتباط بود؛ نیروهای عمیقاً ملی ثمرات زندگی تأمل‌گرایانه بودند.

اغلب به ما گفته شده که در دوره‌های بحرانی تاریخ روح ملی است که به حساب می‌آید: «جایی که هیچ مکاشفه‌ای نیست مردم نابود می‌شوند.» اگر ملتی خویشتن داری معنوی‌اش را حفظ نکند و با روح پاک ادغام نشود واقعاً پیروز نمی‌شود. اگر اینگونه باشد آن بخشی از میهن پرستی واقعی می‌شود که حیات معنوی را حفظ کند؛ هم بخشی از شهروندی شخصی و بخشی از گروه اجتماعی، فعال و پرشور؛ بیش از آن حیات معنوی به حقایق چنان است که با علائق و اشتیاق پیچیده‌ی زمان، آلوده نگشته است. این وظیفه‌ای است که در آن همه نقش خود را ایفا می‌کنند، زندگی معنوی حرفه‌ای خاص نیست

که شامل انتزاع از جهان اشیا شود، بلکه بخشی از زندگی هر انسان است و تا زمانی که او بفهمد انسان کاملی نیست، همه نیروهایش را به دست نگرفته است. (تحت اختیار خویش در نیاورده است.) بنابراین، فایده عرفان عملی افزایش کل توانایی حکمت و استواری کسانی است که تلاش می‌کنند آن را تمرین کنند. آن زندگی به آنان کمک خواهد کرد تا کامل‌تر از همیشه به زندگی گروهی که به آن تعلق دارند، وارد شوند. به ایشان خواهد آموخت جهان را متناسب‌تر ببینند درحالی‌که زیبایی ابدی را در تمام جوانب ظلم و بی‌رحمی آشکارا مشخص می‌دهند. آن حیات، مهربانانه به ایشان آزادی از تاثیر و آلودگی سیاستی گران را خواهد آموخت. به آنها امیدی خواهد بخشید و آنها را حتی در بزرگترین لحظات اندوه، آرامش و اطمینان خواهد داد. «در اینجا ارزشمندترین، اداس در بمق اشیا زندگی می‌کند.»

پس این کتاب اکنون برای این منفرجه چاب می‌شود. مخاطب آن نه تحصیلکرده‌ها هستند و نه دین‌دارانی که تاکنون ادوات گسترده‌ای داشته‌اند بلکه از بسیاری نظرگاه‌ها با تجارب و فلسفه‌های ارباب دارد. به چنین خوانندگانی هشدار داده می‌شود که در اینجا چیزی نخواهد داشت مگر بیان مجدد گزاره‌های مقدمانی و آشنا و دعوت به نظم قدیمی بشر که، جدا از این فرض به کسانی آموزش دهیم که اطلاعات دست اول را هم در دسترس است و هم قابل قبول، من، تنها برای طبقه گسترده‌تری می‌نویسم که از ظاهر ترسناک آثار مغلق و پیچیده عرفانی متنفرند و در عین حال مشتاقند بدانند منظور از عرفان چیست و چه چیز باید به انسان معمولی توصیه شود، چگونه کمک می‌کند تا مشکلات بشر را حل کند و چگونه با

وظایف و آرمان‌های فعالانه انسان سازگار می‌گردد. به این دلیل، من فرض را بر این می‌گذارم که خوانندگان هیچ معرفتی درباره این موضوع ندارند، خواه از جنبه فلسفی، دینی یا تاریخی. از آنجاکه آرزو دارم دعوت‌م عمومی گردد بر ادعای خاص هیچ یک از سیستم‌های کلامی و مکاتب متافیزیکی تأیید نمی‌کنم. من تنها کوشیده‌ام تا دیدگاه جهان و جایگاه انسان را که برای تمام عارفان به زبانی روشن و غیر فنی رواج دارد، در سخنانم بیاورم و شرایط عملی آن را پیشنهاد دهم که تحت آن افراد عادی هم در تجربه عارفان شرکت ببرند. بنابراین از سطوح غیرطبیعی آگاهی که گاهی در ارتباط با قابلیت عرفانه ظاهر می‌شود بحث نمی‌شود. وظیفه من توصیف قابلیت است که تمام انسان‌ها تا حدی از آن بهره‌مندند.

واقعیت و اهمیت این است که در سه فصل نخست مورد توجه قرار می‌گیرد. در فصل چهارم و پنجم، تربیت مقدماتی توجه که برای سودمند بودن ضروری است، توصیف می‌شود. در فصل ششم، نظم بخشی کلی و رویکرد لازمه آن بررسی می‌شود. در بخش‌های هفتم، هشتم و نهم طریق ابتدایی سه شکل بزرگ تأمل را به گفتگو می‌نویسیم و در فصل دهم، ارزش عملی (حقیقی) زندگی که آنها در خود محقق ساختن آن بررسی می‌شود. از کسانی که لطف کافی دارند تا در کتاب دقیق شوند استدعا دارم، هر فصل را با توجه بخوانند، پیش از آنکه به فصل بعدی برسند.

اولین آندرهیل

۱۲ سپتامبر ۱۹۱۴